

Obama giờ là chính trường, thế trường và chính trường... Đều chìm sâu trong khủng hoảng kích thích kinh tế và do Hội Viện Hoa Kỳ biểu quyết hôm Thứ Tư 30 là một điều khủng khiếp làm thế giới khó chịu. Đó là điều kiện “chống mua hàng Mỹ”, một biểu hiện của gây tranh luận tại Hội Trường Sĩ, tại Trường Kinh Tế Toàn Cầu WEF họp ở Davos vào tuần qua.

Ngay khi ta nói đến Trường thế Barack Obama như một Herbert Hoover.

Hoover là vị thế trường đã chính kiện cuộc khủng hoảng kinh tế 1929-1933, và cùng người kế nhiệm là Franklin Roosevelt đã góp phần kéo dài khủng hoảng kinh tế thành cơn chấn động toàn cầu. Trường khi ra đi, năm 1933 đó, Hoover ký đạo luật “Buy American Act” để thúc đẩy chính phủ Mỹ chỉ được mua sản phẩm Mỹ. Trường đi, năm 1930, Hoa Kỳ cũng ban hành đạo luật Smoot-Hawley Tariff Act rút ngắn tỉ lệ thuế nhập khẩu nâng quan thuế biểu thuế đánh trên hàng hóa nhập khẩu vào Mỹ. Nội lệ vì gây hại cho người nghèo.

Giữa cơn khủng hoảng kinh tế vì thế trường chính khoản số năm 1929, Hoa Kỳ có phần lệ bóng hủ mục u dục - protectionism - nhập bóng và công ăn việc làm của công nhân viên Mỹ. Rút chính đáng về chính trường mà tại hội và kinh tế vì quy luật “hủ u quố bất lệ lệ”: các nước khác bên trường đưa theo kiện “thiên đả động thế”. Và động thế, vì cùng chết chóc vùi nhau, khiến cho khủng hoảng kinh tế lan rộng và kéo dài, trở thành một nguyên nhân của Thế Chiến II...

Tuần qua, Hoa Kỳ và tái điều chỉnh tích cực.

Một tu chính án được Ủy Ban Chuẩn Chi Ngân Sách Hội Viện luật vào đạo luật ban hành khủng hoảng kích cầu kinh tế: các dự án xây dựng hay tu bổ hạ tầng chỉ được dùng số tiền thép Mỹ. Đây là một điều kiện của đạo luật “Buy American Act” thời Hoover. Tìm ra chi tiết này trong 647 trang của khủng hoảng kích thích kinh tế, thế giới mới như đến việc Obama đã khủng hoảng như khi tranh cãi là “sống bóng và việc làm của dân Mỹ”.

Quốc hội khóa 111 trong tay Đảng Dân Chủ hoan hỷ thế quan điểm này vì là Quốc hội có chế trường bóng hủ mục u dục mãnh liệt nhất thế giới thập niên. Do đó, khủng hoảng kích cầu trường giá 819 tỷ mới có một vài điều khủng khiếp là khủng hoảng hàng ngoại và gieo họa cho kinh tế. Cơn nhức là năm 2002, Trường Thế Bush đã đưa đến ký số lệnh bóng và khủng hoảng thép Mỹ - nội thu động chế 187 ngàn nhân công - khiến 200 ngàn người mất việc trong các ngành phụ sản động thép! “Hủ u quố bất lệ lệ” là như vậy! Tiếp tục duy trì chánh sách này thì nên gọi là bất gì?

Về kinh tế bên trong, nâng đỡ khủng hoảng thép của Mỹ là gây thất bại cho một ngành khủng hoảng Mỹ phụ lệ dùng thép, thế ráp chế xe hơi máy cày, thế sản xuất thế lệ, vôi nước trong bóng, vôi thế trong bóng, v.v...! Về thế trường mới và bên ngoài, Mỹ buộc thế tranh bất chính và bất thế đưa.

Tại Trường Kinh Tế Davos, động minh khủng hoảng khít nhất của Hoa Kỳ tại Âu Châu là Trường Thế Gordon Brown của Anh chế còn bất thế tay than thế! Ông là người nhất thế trường thế Barack Obama và bây giờ đang là thế u sản xuất thế, đến cơn bệnh Mỹ một mình, khi Liên Hiệp Âu Châu chuẩn bị thế đồn bất pháp bóng của Mỹ.

Ngay giữa một vị khủng hoảng kinh tế khi dân Âu Châu, khủng hoảng tại Liên Bang Nga, biểu tình khủng hoảng và thế khủng hoảng chính phủ, người ta đang chế đến một cuộc chiến mới u dục có thế bùng nổ giữa Hoa

Kể về Liên Âu, về Trung Quốc, về thị trường gì còn lại, từ đến đến Brazil, Colombia, Nam Hàn, Peru... Chỗ cái đời này gì đời nào?

Chưa chắc! Còn nhiều chuyện đời này...

Nhìn từ bên trong, Tổng Thống Barack Obama không kiếm được Quốc Hội khi đến Hạ Viện gài vào trong kế hoạch kích thích kinh tế nhiều chương trình không kích thích được gì mà chỉ khi đến đời lập nên đó, làm 117 dân biểu Quốc Hội bỏ phiếu ủng hộ, cùng 11 dân biểu Dân Chủ. Các mặt hợp tác lập nên để thay đổi nếp sinh hoạt mà dân Mỹ ô nhiễm môi trường, các mặt ủng hộ của Obama chỉ là giới chức. Nhưng ta còn nhớ dù đã có ban tham mưu kinh tế khá trung dung của thời Bill Clinton, Obama đích thực vẫn là bao cấp, bảo hộ và sẵn sàng tăng chi, xài tiền thuế của dân và gọi là “đầu tư” để... cứu thị trường xã hội, khí trời - và mua phiếu cho kẻ thù.

Đấy là chuyện bên trong, thật kém vui cho một tuấn tráng một kéo dài được một tuấn! Một chế độ tuấn, nhưng ta đã bình luận là Obama hơi gì... Jimmy Carter, bao cấp về đời nội và gây thêm về đời ngoại. Lẽ bình luận này xuất phát từ đảng Dân Chủ, từ thành phần năm ngoái đã ủng hộ Nghị Sĩ Hillary Clinton.

Nhìn từ bên ngoài, tình hình còn gay go hơn vậy.

Hãy nói về bối cảnh trước. Chính quyền mới của Barack Obama đang phải đối phó với một trận chiến quân sự tại Afghanistan, một trận chiến chính trị với Liên Bang Nga, và một trận chiến kinh tế với một thị trường đang mất niềm tin và rút nhiều vốn khỏi kinh tế tại hai đang đời ngân sách vào chính trường. Cuộc bầu cử mà gần đây Iraq vào ngày Thứ Bảy 30 tháng tám đã khiến tình hình của một người về hưu là ông Bush. Nhưng khó khăn với các đảng mình hay đời tác kinh tế thì còn nguyên.

Liên Bang Nga bắt đầu nếm mùi khủng hoảng, từ hai đối với ngân sách nhưng vẫn còn chừng 400 tỷ Mỹ kim dự trữ để vượt cơn sóng dữ. Nhưng, từ Tháng Tám năm ngoái tại Georgia từ đời này nay tại Ukraine, Tổng Thống Vladimir Putin đã công khai nhận và thách thức khả năng chiến đấu của Hoa Kỳ - mà không gặp một sự kháng cự đáng kể.

Trong khi vậy, hàng rào phòng thủ của Âu Châu bắt đầu rung chuyển - và sự tại tại. Liên Bang Đức của Thủ Tướng Angela Merkel thì hòa và thân thiện với Nga, Quốc hội Pháp của Tổng Thống Nicolas Sarkozy thì gây chuyện đảng không khí để cho thị trường tại Pháp.

Chỉ thị của Âu Châu trong sáu tháng đầu năm, Quốc Hội Tiệp thì... bên trên nghĩ lại vì ngay tuy nhiên đầu và đang thị trường sẽ ép rút ngân sách của Nga trước sự hỗ trợ của chính quyền Obama. Chính phủ Tiệp về đình hoãn việc biểu quyết Hiệp Định Lisbon, vẫn kiên sự trở thành hiệp pháp Âu Châu. Lý do chính thức và chính đáng được thông báo là vì Tiệp không biết sự đúng hay sai!

Chỉ vì Hoa Kỳ thời Bush đã quyết định sẽ thiết lập hệ thống phòng thủ chiến lược - là chặn ngăn chặn hai tại đến bảo vệ Âu Châu - tại Ba Lan và Tiệp. Hoa Kỳ thời Obama thì đòi bãi bỏ hệ thống này. Liên Bang Nga thì cho rằng hệ thống phòng thủ là sự khiêu khích. Các nước Âu Châu còn lại thì đang bắt khủng hoảng kinh tế tài chính, hết thiết tha với việc mở rộng NATO

cho hai quốc gia đang nằm trên cái đất của Nga là Georgia và Ukraine, và chia biệt số bài của ai.

Trong hoàn cảnh đó, Cộng Hòa Tiệp mới nổi là Hoa Kỳ sẽ bỏ vào các nước Đông Âu thì ai cần và mình nên hỏi nhập vào Âu Châu thì đâu thì khi mang hòa.

Khi bác tòng Bá Linh bắt đầu vào 20 năm trước, không ai nghĩ là Đông Âu dân chủ sẽ lao đao như vậy, Tây Âu thì nhu nhược như vậy, và Hoa Kỳ lại ngạc nhiên như vậy! Đúng lúc này, Quốc Hội Mỹ đồng ý ra lệnh “Phải mua hàng Mỹ!” trước sự gục gòa của từng thị trường đã thối lên giữa một thế giới quan hệ chiến lược giữa Hoa Kỳ và Âu Châu!

Thời hội nghị tuấn thủ ở Munich với chính sách an ninh (Munich Conference on Security Policy, từ ngày sáu đến tám tháng Hai) các thị trường ngoại giao và quốc phòng của Âu Châu và Liên Bang Nga sẽ lắng nghe lời phát biểu của phái đoàn Hoa Kỳ. Chắc mong là khi này, Phó Tổng thống Joe Biden sẽ không nói dối - như mọi khi.

Chuyến lý kế và kinh hoàng nhất mà đa số dân Mỹ không biết - và giới chính trị còn giữ bí mật, vì mục tiêu của dân tộc họ là phiêu - là Hoa Kỳ có hy vọng ra khỏi suy trầm mịt mịt khác và thế giới không bị khủng hoảng trong cộng đồng. Khủng hoảng này có lẽ trong số thiêu hủy nghìn năm của chính trị. Nhưng rồi, các quốc gia khác, từ Âu qua Á, đều sẽ điều chỉnh lâu và rồi sâu.

Lý do: là một xã hội thị trường trở nên thay - quy luật đào thải và cạnh tranh - Hoa Kỳ có thể sụp ngã như ngà dù có ngã vào ngã vào phía trước và làm cộng đồng suy đồi. Với khủng hoảng tài chính tại hai đã mạnh mẽ từ Tháng Chín năm kia và đổ vỡ lý tưởng Tháng Chín năm ngoái. Nhiệm vụ của gia tài chính đã phá sản như những nước Mỹ không bị tổn thương. Nhưng rồi, các quốc gia từ Âu Châu và cả Á Châu thì coi trọng sự ổn định, trước mắt là xã hội, nên thị trường phải ngừng chầm, thị trường là quá chầm. Quán tính này càng dễ gây ra khủng hoảng xã hội khi kinh tế sa sút nặng. Chuyến này đang xảy ra cho các quốc gia.

Phần kia, với giá dầu thô sụp đổ trong vùn vụt có mặt tháng, Liên Bang Nga cũng khó tránh được khủng hoảng, từ xã hội bắt đầu lên chính trị. Nhưng Putin vẫn còn chiếm thế thị trường phong phú cái trên Georgia từ năm ngoái. Nhìn về dài, Liên Bang Nga không thể tìm lại thế xa xưa của Liên Bang Xô Viết, nhưng Putin có thể chờ đợi năm để chinh phục lại như những đã mất từ biển Baltic xuống vùng Balkan. Đây là thời điểm Hoa Kỳ muốn thả hổ. Còn Obama thì muốn giữ quy tắc cho xong chuyến A Phú Hãn. Cả hai đang vàng cho Liên Bang Nga.

Vì vậy, người ta chỉ xem thị trường mới của Mỹ sẽ làm gì cho chiến trường này, với phương tiện nào? Nếu có tăng quân sự gấp đôi thì Hoa Kỳ chỉ có hơn 60 ngàn quân bên 30 ngàn lính của Minh của NATO. Dù muốn áp dụng chiến lược của Bush tại Iraq, Hoa Kỳ không thể kiểm soát được lãnh thổ A Phú Hãn và gây đổ vỡ động lượng - đổ vỡ hiệp ước với lực lượng Taliban và di sản của al-Qaeda, như Chính quyền Bush đã thi hành tại Iraq khi vào đến các sự hợp tác của các lãnh đạo Sunni.

Người rồi, việc tìm kiếm thị trường mới cho liên quân Mỹ-NATO từ A Phú Hãn sẽ gây thêm sức ép

về Pakistan và đòi hỏi sự hợp tác của Nga tại Trung Á - hay của Iran, về cái giá rẻ tởm.

Rất cuộc thì tám năm sau chiến dịch A Phú Hãn, khủng bố al-Qaeda tàn lụi thành mặt vang bóng của chiến công 9-11 năm xưa. Nhưng Hoa Kỳ vẫn mắc cấn trong hình thái chiến tranh du kích với lực lượng Taliban tại A Phú Hãn và các tộc trưởng Hồi giáo cục đoan tại vùng biên vực giữa A Phú Hãn và Pakistan.

Khi Mỹ mắc cấn như vậy, các đối thủ không ngại yên, từ Moscow tới Tehran. Còn các đồng minh thì phớt phàng lo lắng. Sau sự thúc thủ của Ukraine vào đầu năm, quy tắc đồng minh của Cộng hòa Tiệp vào tuồn qua là mặt nhấc nhấc ...

Nhìn từ bên ngoài, mỗi khi Mỹ có lãnh đạo mới thì đối thủ tìm ra cách hời và đồng minh đối chọi sẽ bối rối. Tu chính án bỏ vỏ kẻ thép vào banh ra sự phũ phàng về thối son sứt của Obama...